

INTEGRÁLT VÍZHÁZTARTÁSI TÁJÉKOZTATÓ ÉS ELŐREJELZÉS

2010. május

- kivonat -

A Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium

támogatásával készítette a

VITUKI Nonprofit Közhasznú Kft.
Hidrológiai koordinációs és állapotértékelési Szakágazat
és az Alsó-Tisza vidéki Környezetvédelmi és Vízügyi
Igazgatóság

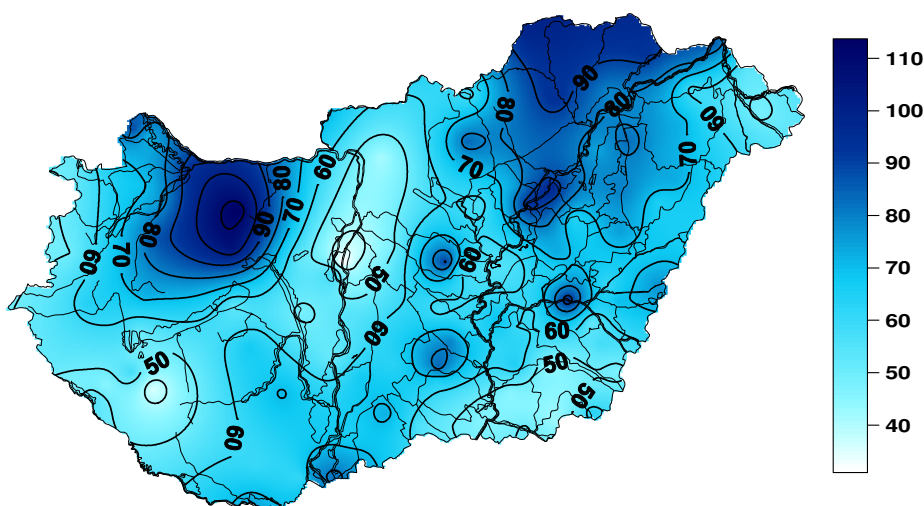
Budapest, Szeged
2010. május 6.

1. HELYZETÉRTÉKELÉS

Csapadék

2010 áprilisában a rendelkezésre álló adatok szerint az ország területére lehullott csapadék mennyisége 30 mm (Ráckeve) és 114 mm (Vérteskethely) [Komárom-Esztergom m.] között alakult, az országos területi átlagérték 65 mm volt, amely 19 mm-rel (41 %-kal) több az áprilisi átlagnál.

A 2010. április havi csapadékösszeg (mm) területi eloszlása

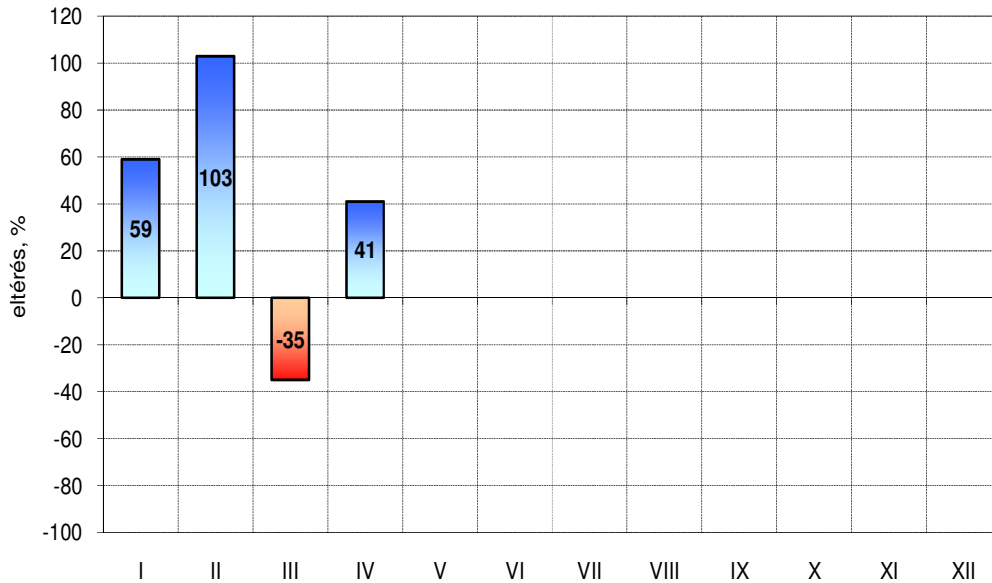

A hónap folyamán lehullott csapadék mennyisége – a Délnyugat-Dunántúl, a Csepel-sziget és a Maros-hordalékkúp egyes közzeteinek kivételével – az országban meghaladta az áprilisi átlagot. Síkvidéken az átlaghoz viszonyított legnagyobb csapadéktöbblet (40-68 mm) a Kisalföldön és az Észak-Alföld egyes közzeteiben fordult elő.

Országos áttekintésben az áprilisi átlaghoz viszonyított legnagyobb csapadékhiány (20 mm) Tés [Somogy m.], a legnagyobb csapadéktöbblet (68 mm) Vérteskethely állomáson fordult elő.

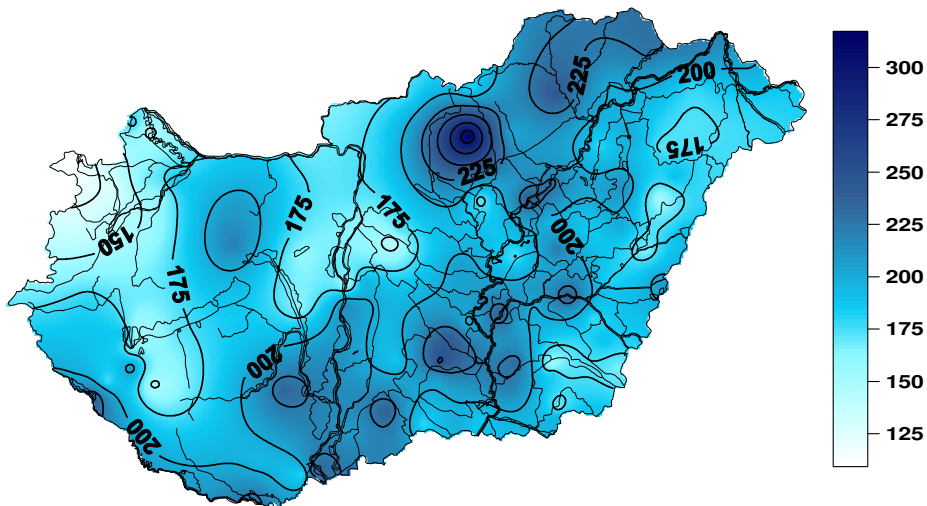
A következő szövegekőzi ábrán a 2010. január-április időszakra havi bontásban mutatjuk be a csapadékösszeg országos területi átlagértékének relatív eltérését a sokévi középértéktől.

A havi csapadékösszeg országos területi átlagértékének sokévi (1971-2000) átlagtól való eltérése (%) a 2010. január-április időszakban

A 2010. január-április négyhavi csapadékösszeg 109 mm (Sopron-Fertőrákos) és 319 mm (Kékestető) között alakult, az országos területi átlagérték 194 mm volt, amely az időszakos átlagnál 56 mm-rel (41 %-kal) magasabb.

A 2010. január-április havi csapadékösszeg (mm) területi eloszlása

Síkvidéken a január-április időszakban lehullott csapadék mennyisége meghaladta az időszakos átlagot.

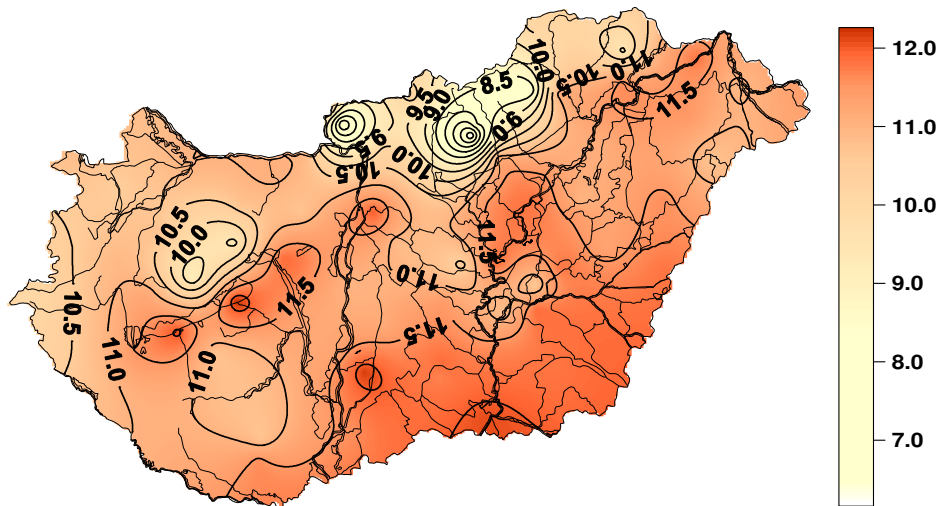
Országos áttekintésben az időszakos átlaghoz viszonyított legnagyobb négyhavi csapadéktöbblet (100-129 mm) a Mátrában, a Bükkben és a Dél-Alföld egyes községeiben alakult ki.

Az átlaghoz viszonyított legnagyobb időszakos csapadékhiány (31 mm) Sopron-Fertőrákos, a legnagyobb háromhavi csapadéktöbblet (129 mm) Miskolc-Avas állomáson fordult elő.

Léghőmérséklet

Az április havi középhőmérséklet 6,1 °C (Kékestető) és 12,3 °C (Siófok) között alakult, az országos területi átlagérték 10,9 °C volt, ami 0,7 °C-kal magasabb az átlagnál.

**A 2010. április havi középhőmérséklet (°C)
területi eloszlása**

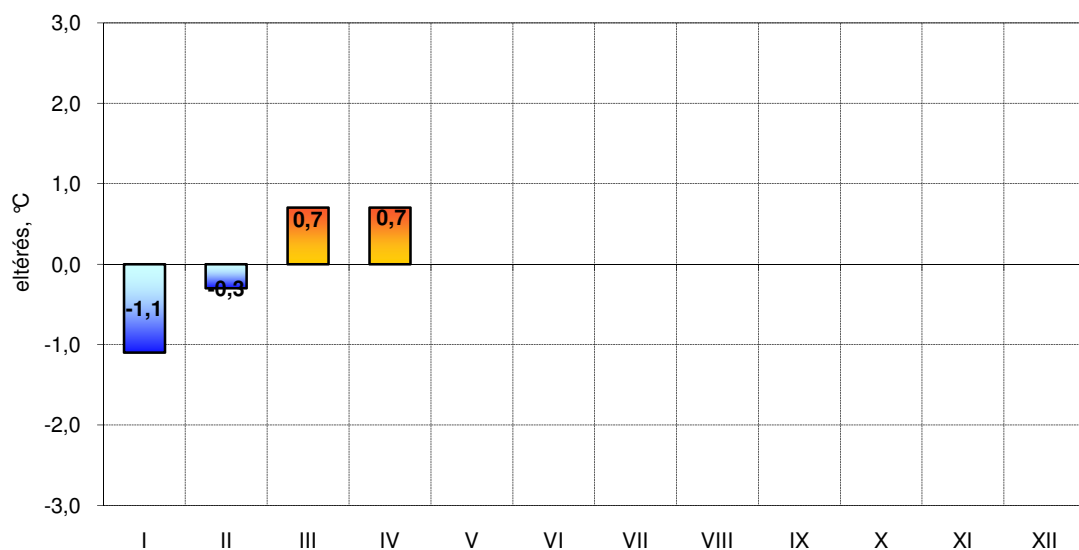

Az április havi középhőmérséklet – Tésa [Pest m.] térségének kivételével – az ország egész területén meghaladta az átlagot.

Országos áttekintésben az áprilisi átlaghoz viszonyított legnagyobb negatív eltérés (0,3 °C) Tésa, a legnagyobb pozitív eltérés (1,6 °C) Fonyód és Szentlélek állomáson fordult elő.

Az alábbi ábrán a havi középhőmérséklet országos területi átlagértékeinek idei alakulását szemléltetjük.

**A havi középhőmérséklet országos területi átlagértékének
sokévi (1971-2000) átlagtól való eltérése (°C)
a 2010. január-április időszakban**

Talajnedvesség

A talaj nedvességtartalmának mélységi rétegenkénti jellemzését – beleértve a területi különbségek bemutatását és rövid értékelését – az Országos Meteorológiai Szolgálat által meghatározott, %-ban megadott talajtelítettségi adatok alapján végeztük el.

2010. április végén a talaj legfelső (0-20 cm-es) rétegének nedvességtartalma síkvidékeinken az egy hónappal korábbi állapothoz képest lényegesen nem változott, a 40-55 % közötti telítettségi értékek fordultak elő jellemzően.

A 20-50 cm-es talajréteg nedvességtartalma áprilisban kismértékben – területi átlagban mintegy 10 %-kal – csökkent. A hónap végén a 75-85 % közötti telítettségi értékek voltak jellemzőek.

A rendelkezésre álló adatok szerint az 50-100 cm-es talajréteg nedvességtartalma áprilisban alig változott, – az egy hónappal korábbi állapothoz hasonlóan – a telített állapotot elérő vagy azt erősen megközelítő telítettségi értékek voltak a jellemzők.

Talajvíz

Áprilisban a síkvidéki területek talajvízszintje alakulását még többnyire 20 cm-nél kisebb emelkedés jellemezte. Egyes körzetekben azonban már kisebb csökkenés is tapasztalható: a Mezőföld északi részén, a Csepeli- és a Solti-sík jelentős részén, a Hevesi-sík délnyugati részén, a Taktaközben, a Hortobágy északi részén, a Bodrogköz északkeleti peremterületén, a Beregi-síkon, a Nagykunság délkeleti részén, a Nagy-Sárrét területén, és a Körös-Maros köze több körzetében.

Az 1971-2000 közötti időszak április havi átlagértékeihez képest számottevő területi kiterjedésű és mértékű talajvízszint-süllyedés csak a Duna-Tisza közén a Hátság területén és a Mátra előterében mutatkozott. A Felső-Szigetközben kisebb kiterjedésű, de jelentős, a Mezőföldön nagyobb kiterjedésű, de kisebb eltérések jelentkeztek. A Tiszántúlon csak néhány körzetet érintett kisebb süllyedés. A viszonyítási időszaknál magasabb talajvízszintet mértek a Tiszántúl legnagyobb részén, a Dráva-menti síkság jelentős részén és a Kisalföld területének csaknem egészén.

A talajvízszint a síkvidékek területi átlagában áprilisban az 1971-2000. közötti időszak április havi átlagértéke közelében helyezkedett el.

Belvízi helyzetértékelés

2010 áprilisában országos összesítésben a belvízrendszerek közötti vízforgalom mennyisége 240,30 millió m³ volt, amely 151,52 millió m³-rel (39 %-kal) maradt el az előző havi mennyiségtől. Az április havi vízforgalom egy része a felszíni vízfolyásokból a belvízrendszereken átvezetett vízmennyiség volt.

Áprilisban – a Kisalföld kivételével – a belvízrendszerek mintegy négyötöd részén fordult elő – részben az előző hónapról áthúzódó – belvívelöntés. A belvívelöntés kiterjedésének maximuma a rendelkezésre álló adatok szerint országos összesítésben 62 920 ha volt.

A fokozatos felmelegedés és az elvezetések együttes hatására a hónap második felében és május első napjaiban a belvízzel elöntött terület kiterjedése gyorsan csökkent, május 5-én országosan mintegy 16 000 ha volt.

A tározókban visszatartott víz mennyisége 2010 áprilisában országos összesítésben az előző havi értékhez képest 12,68 millió m³-rel (11 %-kal) növekedett.

2. ELŐREJELZÉS

Időjárás-előrejelzés

Az Országos Meteorológiai Szolgálat 2010. április 28-án kiadott hosszú távú meteorológiai előrejelzése szerint a május az átlagosnál hűvösebb és átlagosan csapadékos, a június az átlagosnál kissé melegebb és az átlagosnál kissé szárazabb, a július az átlagosnál melegebb és átlagosnál szárazabb lesz.

A havi középhőmérséklet és a havi csapadékösszeg országos átlagértékei az alábbi előrejelzett értékközökben várhatók (zárójelben a sokévi átlagokat tüntettük föl):

Hónap	Havi középhőmérséklet °C	Havi csapadékösszeg (mm)
május	13,8 – 15,8 (15,6)	45 – 85 (62)
június	18,2 – 20,0 (18,6)	50 – 90 (76)
július	20, – 22,3 (20,4)	35 – 65 (65)

Az OMSZ 2010. május 6-án kiadott középtávú előrejelzése szerint az előttünk álló 10 napos időszakban folytatódik a változékony, késő tavaszi időjárás. Az időszak elején főleg az ország keleti részén várható további jelentős mennyiségű (területi átlagban 10 mm/nap értéket meghaladó) csapadék. A hét végétől a csapadékhajlam csökken, de továbbra is szórványosan lehet számítani záporok, zivatarok kialakulására, ám ekkor területi átlagban jelentős mennyiségű csapadék nem valószínű. A jövő hét közepétől ismét csapadékosabbra fordul az idő, főleg az ország nyugati és középső részén lehet számítani területi átlagban jelentős (20 mm/nap értéket meghaladó) mennyiségre. A hőmérséklet végig az időszakos átlag közelében, a csapadékos napokon kissé az átlag alatt, a szárazabb időszakokban kissé az átlag felett valószínű.

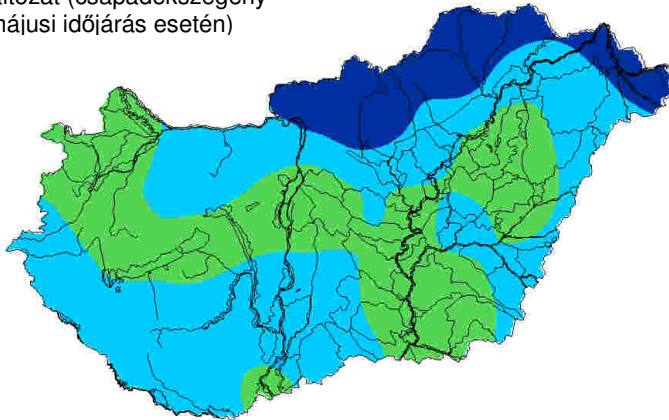
A Gördülő Vízháztartási Mutató (GVM) 2010. májusra előrejelzett értékei

A Gördülő Vízháztartási Mutató (GVM) 2010. áprilisi és 2009. áprilisi értékeiből számított arányszám országos átlaga 1,415. Ezek szerint 2010 áprilisában országosan jóval nedvesebb volt a vízháztartási helyzet, mint 2009 áprilisában.

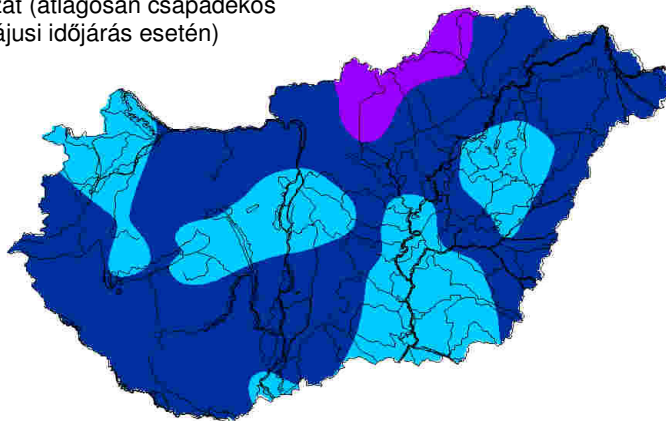
Az előrejelzett GVM-értékek térképszerű feldolgozását a következő oldali ábrán mutatjuk be. A GVM területi eloszlása az idei év május havában a szokásosnál kisebb eltéréseket mutat az alföldi és a dunántúli területek között. A legnagyobb előrejelzett GVM értékek az ország északi határvidékén várhatók.

A Gördülő Vízháztartási Mutató (GVM) 2010. májusra előrejelzett értékei

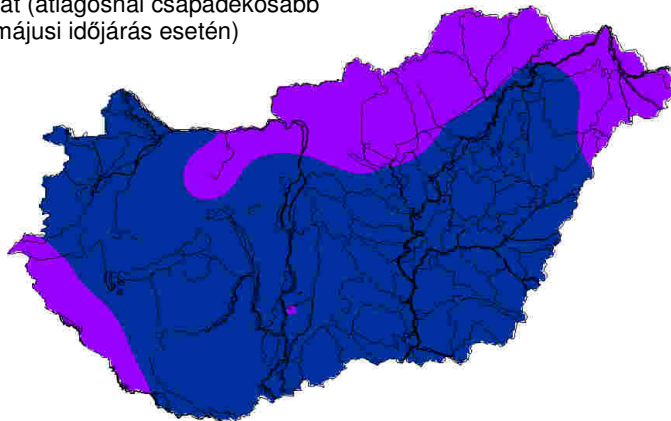
A-változat (csapadékszegény májusi időjárás esetén)

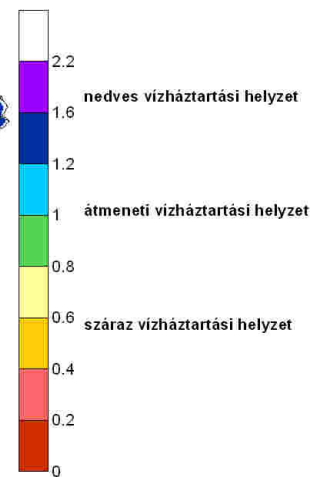
B-változat (átlagosan csapadékos májusi időjárás esetén)

C-változat (átlagosnál csapadékosabb májusi időjárás esetén)

GVM

Belvíz-előrejelzés

A kezdetben igen csapadékos, de az utolsó dekádban már csapadékszegény és egyre melegebb idei áprilisi időjárás hatására a talajrétegek telítettsége számottevően csökkent. A május időjárása átlagos körülmények ígérkeznek. Így várhatóan a belvízi helyzet tovább fog javulni, és a helyenként még meglévő elöntések valószínűleg rövidesen meg fognak szűnni.

Aszály-előrejelzés

Az átlagosnál nedvesebb jelenlegi vízháztartási helyzet és a májusi időszakra vonatkozó időjárás-előrejelzés alapján 2010-ben országos tavaszi aszály kialakulása nem várható, de néhány térségben, pl. a Duna-Tisza közti Homokhátságon, az öntözés szükségessége bizonyos növénykultúrák esetében már májusban is fölmerülhet. Június és főleg július hónapban azonban országosan szárazabbá és az átlagosnál melegebbé válhat időjárásunk, amire a vízgazdálkodási ágazatnak is föl kell készülni. Az aszályindex (PAI) előrejelzett értékeit két változatban számítottunk ki: csapadékszegény illetve átlagosan csapadékos további időjárás esetére. Mivel az utóbbi esetben az index előrejelzett értéke egyik állomáson sem haladja meg az aszály küszöbértékének tekinthető 6.0 értéket, erről a változatról térképes eloszlásábrát nem adunk, viszont a szárazabb további időjárás esetére elvégzett számítások eredményét térképes formában is bemutatjuk.

Eszerint az ország nagy részén legalább mérsékelt aszályos helyzet alakulhat ki ($PAI > 6$). Az Alföld középső, főleg Duna-Tisza közti részén közepes erősségű aszályra is lehet számítani ($PAI = 8-10$).

Az aszályindex (PAI) 2010-re előrejelzett értékeinek területi eloszlása

